

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

De mutua magnetis & ferri attractione, & expulsionē. Cap. XX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

Situs contrarias lapidum virtutes reddit.

CAP. XVIII.

NEC admiratione vacabit, ut ratione, quod situs, contrarias vires ostendit, ex omnibus quæ diximus: nam aliud operatur lapis, si supra admoueas, & aliud infra: nam si in æquilibrio lapidem accommodabis, vel in cymba, & supra lapidē admoueas, trahit, respuitque, ut supra memorati sumus, at si infra lapidē admoues, contraria operabitur: nam pars ea, quæ supra traherat, infra expellit, & infra trahet, quæ supra expellebat, scilicet si supra, & infra ad perpendiculum lapidem locabis. Quibus experimentis clare videri potest situm contraria efficere, & virium vices mutare. Vnde in eius operationibus maximè attendendus est situs, si magnetem supra, vel infra admoueris.

Quomodo magnetis trahens vis ad libram expendi possit.

CAP. XIX.

POSSVMVS vim attractricem illam, expultricemque magnetis metiri, vel lancib. æquilibrare, quod non parui erit momenti in sequentibus speculationibus, & præcipuè perpetui motus, ac in aere pendulum ferrum sistendi, vbi æqua, & mensurata vis trahendi à circumferentia ad centrum perquiritur. Artificium erit huiusmodi. Magnetis frustum in lancem ponimus, in alteram tantundem pōderis alterius rei, ut æquè pendeant lances: mox ferrum supra tabulam iacens accommodamus, ut magneti in lance apposito hereat, & secundum eorum amica puncta, ut perfectissimè cohæreant. In alteram lancem harenam paulatim iniicies: idque donec lanx à ferro separetur. Sic harenæ pondus expendendo, quæsitam magnetinam vim habebimus. Possumus & ferrum in lance affixum accommodare, & magnetem in terra iacentem.

De mutua magnetis & ferri attractione, & expulsionē.

CAP. XX.

IAM ad alterā nostri tractatus partem deuentum est, in qua mutua magnetū cōsortia, & diuortia discutiētur.

quorum effectus adeo noti, vt per hominum ora volent, vt nullus ferè sit, quin se huius rei gnarum profiteatur. Operatio hæc est, quod inter ferrum, & magnetem adeo naturalis cõcordia, & sympathia est, qualis in isto inter eos fœdere, vt cum magnes ferro accedit, nectat illico ferrum, & in eius occursum abit, amplectendum à magnetem, illudq; in suum amplexum recipit pertinaciter, vt vix multis distractionibus hinc inde stando distrahi patiatur: nec minor est magnetis ad ferrum occursum, conciliatio, mutus amor, & conciliabulum, ne mo enim eorum tractui tenitur, sed leniter semper ad alterius occursum vltro se confert. Vt apud te huius rei fides sit, hoc argumento experieris. Vel vtrumq; filio suspendas, vel nauiculis imponas, aut nauitica pyxide constituas. Plinius de hoc loquens ait: Quid enim mirabilius? aut qua in parte Naturæ maior improbitas? Quid lapidis rigore pigrius? Ecce sensus, manusque tribuit illi. Quid ferri duritia pugnacius? Sed accedit, & patitur moras: trahitur namque à magnetem lapide, domitrixque illa rerum omnium materia ad inuenire nescio quid currit, atque vt propius venit, assistit, teneturque & complexu hæret. Lucretius causam querens huiusmodi effectus.

„ Quo fœdere fiat

Nature lapis hic se ferrum ducere possit.

Orpheus in suis carminib. narrat, ita ferrum à magnetem trahi, vt sponsa ad amplexus sui sponsi, immo ferrum adeo se maritandi cupidine sollicitatur, adeo feruente desiderio magneti occurrere nititur, & herere, vt quum suo pondere impeditur, erigit fastigiũ: quasi manus ad lapidem nutans, & blande demulcens, impatiensque suum grauari stabilimentum, nec se sua sorte contentum fatetur, nisi vel saltem osculo cõiungens, veluti reficato desiderio conquiescit. Adeoque mutuo amore desolant, vt nisi alteri alterum contingendi detur potestas, in aere pendulum teneatur. Vnde satis intente Albertus pro re mirabili narrat, Federico Imperatoris suum socium ostendisse magnetem, qui ferrum non traxit, sed contra ferrum magnetem contraxit, quum

quum semper leuius ad grauioris occursum se moueat.

Maiorem esse ferri & magnetis amorem, quam magnetis cum magneto. CAP. XXI.

NEC dissimulandus est maximus ferri & magnetis mutuus amor: efficacior, longeque validior, quam magnetis cum magnete, idque facili argumento patere potest: nam si supra tabulam magnetis & ferri frustula posueris eiusdem ponderis, & paulatim alius magnes accedat, quum ad iustum interuallum deuenit, nutat illico ferrum, & vltro se confert ad magnetem, eumque amplectatur. Eiusdem rei alio argumento certior habebitur fides. Magnes magnetis frustum in amplexu foueat, & ferro paulatim accedat, quum vis orbis ad ferrum peruenerit, abijcit illico magnetem magnes, & ferrum amplectitur, at si ferrum in suum consortium receperit, non quocunque magnetis hæsu à suis complexibus dimouebitur.

Magnetem non vndique, sed statò puncto attrahere.

CAP. XXII.

AT non certe opinandum omni sui parte magnetem ferrum attrahere, sed è statò, constitutoque puncto, quod maximo labore, & rationis indagine perquirendum erit. Hoc modo voti compos fies. Vel ferrum suspendes, vel in stateram supra asserem accommodabis, ex quo illico in amplexum resilire poterit. Tunc vndique magnetem circumuolues, & quum ferrum tremere videbis, & currere ad contractum, ille ipse est punctus tractionis, & ex eo puncto ad circumferentiam orbis sparguntur radij virtutis, vnde quo longius ab eo puncto distabit ferrum, eo imbecillius, & languidius se mouebit, in centro enim, vt in suo throno viuidior vis nidulatur.

Quò idem magnes, qui trahit, ex contraria parte ferrum abigit. CAP. XXIII.

SED ne quis non præmonitus fallatur, existimans alium esse lapidem, qui trahat, alterum vero, qui ferrum respuat, hoc nubilum experimentis discutiamus.